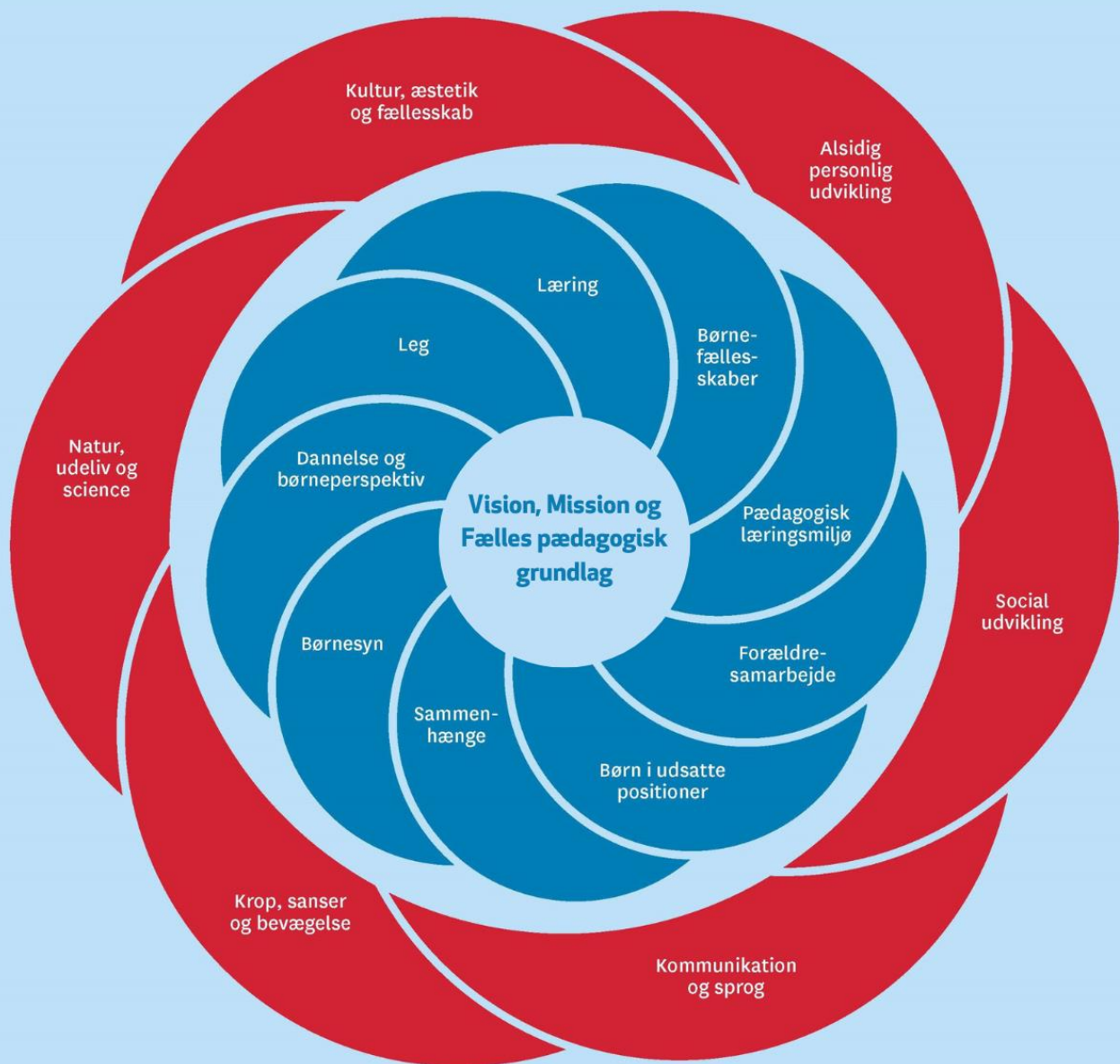

Pædagogisk læreplan for

Vesterlunden Nordenvinden

2024 - 2026

Indhold

Den lovgivningsmæssige ramme	2
Svendborg Kommunes dagtilbud	2
Dagtilbuddet Vesterlunden	3
Børnehuset Nordenvinden	4
Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
Pædagogisk læringsmiljø	6
Samarbejde med forældre om børns læring	9
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	12
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	14
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	15
De seks læreplanstemaer	17
Alsidig personlig udvikling	18
Kommunikation og sprog	21
Krop, sanser og bevægelse	23
Natur, udeliv og science	25
Kultur, æstetik og fællesskab	27
Evalueringskultur	29

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

I 2024 er der på dagtilbudsområdet igangsat "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Dagtilbuddet Vesterlunden

Vesterlunden

Er et dagtilbud bestående af 7 børnehuse: Nordenvinden, Nordlyset, Skovlinden, Ryttergården, Kildebækken, Kernehuset og Wandallsgården, vores børnehuse er beliggende i Nordre og Vestre bydel.

De 6 af børnehusene har vuggestue- og børnehavegrupper, Wandallsgården er vuggestue. Skovlinden og Kernehuset har resursepladser til børn, der har brug for noget ekstra.

Kendetegnende for Vesterlundens børnehuse er, at mange af dem ligger tæt op ad skov og grønne områder; og flere også tæt på strand/vand. Det betyder, at vi gør stor brug af naturen både inden- og uden for børnehusets område. Alle børnehusene har ladcykler, som ofte cykler rundt med børnene i nærområdet.

Vores børn går videre til op til 10 forskellige skoler hvert år, og i forhold til ForårsSFO er vores to distriktsskoler Vestre skole og Rantzausminde skole.

Hvert børnehus har en Pædagogisk teamleder, der har den daglige ledelse i børnehuset og som samarbejder i et lederteam om hele Vesterlunden og med en fælles Dagtilbudsleder.

Forældrebestyrelsen i Vesterlunden består af en forældrerepræsentant fra hvert børnehus, som sammen arbejder for børnenes bedste, arbejder med budget og principper og er i dialog med politikerne i Børne- og Ungeudvalget. Forældrebestyrelsen arbejder også med principper i forhold til den nye Styrkede pædagogiske læreplan, f.eks. arbejdet med overgange i børns liv og samarbejde om børns læring m.v.

I dagtilbud Vesterlunden arbejder vi ud fra den fælles ambition for børneområdet, som er besluttet i Børne- og Ungeudvalget: "Vision, mission og fælles pædagogisk grundlag", https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/vision_mission_og_faelles_paedagogisk_grundlag_-_okt_2020.pdf som understøtter arbejdet med den Styrkede pædagogiske læreplan.

Vi håber, at læsningen kan give jer et billede af, hvordan hverdagen er i Vesterlundens børnehuse.

På vegne af Vesterlunden

Vesterlundens lederteam

Nikolaj Uhrenholdt, dagtilbudsleder.

Børnehuset Nordenvinden

Nordenvinden er en integreret daginstitution beliggende i nordre bydel. Nordenvinden har en vuggestuegruppe og to børnehavegrupper.

Vi er et hus, hvor nærvær og mødeøjeblikke til det enkelte barn har stor prioritet. Vi er et hus, hvor det er dejligt at komme ind. Vi prioriterer en god morgenstund, aflevering og afhentning. Fællesskabet i hele huset er meget vigtigt for os. Børn og voksne kender hinanden og må komme på besøg hos hinanden. Vi gør meget ud af at vi kender hinanden og børnene har et kendskab til de øvrige voksne.

Vi skaber dynamiske og inspirerende omsorgsmiljøer. Vi ser det enkelte barn og børnegruppen og justerer os ud fra behov, udvikling og relationer. Vi er hele tiden justerbare i struktur. Gammel og ny kultur mødes og vi skaber vores eget VI.

Vi arbejder i små læringsmiljøer igennem det meste af dagen. Vi ser på det enkelte barn og sætter vores grupper efter udvikling, relationer og alder. Vi er nærværende voksne i vores små grupper, følger børnenes spor og fordybelse i leg og aktiviteter.

Vi er omgivet af en dejlig natur. Vores store legeplads giver mulighed for motoriske udfoldelser og fordybelse i krattet. Vi finder små kryb og bruger vores kroppe på bakker og i vores lille mini skov. Vores store legeplads rummer mange små læringsmiljøer. Vi kan være omkring bålpladsen, i vores udeværkstedet og ved vores legehuse. Vi kan "forsvinde" i skovens dyb eller klatre op i træerne. Sommer og efteråret smager vi på havens fristelser. Vi har en bålplads som bruges flittigt og børnene inddrages i at hugge brænde og tænde bål.

Vi har skoven tæt på, vi bruger den året rundt. Vi ser naturen forandre sig igennem årstiderne.

Vi har en mangfoldig børne- og forældregruppe, hvor hver historie og kultur bidrager til vores arbejde i dagligdagen.

Vi har et tæt samarbejde mellem vores vuggestue og børnehaven. Vi er særlig optaget af vores overgange fra hjem til vuggestue og fra vuggestue/dagleje til børnehaven.

Vi ønsker at sikre en tryk overgang for børn og deres forældre. Vi sikrer et lille, men trygt kendskab til ny start i enten vuggestue eller til børnehaven. Særligt for vores "egne" vuggestuebørn besøger vi børnehaven særlig meget en måned inden start.

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Som barn i Vesterlunden og i Svendborg Kommune møder alle børn voksne der arbejder ud fra Kommunens Børn og unge politik samt Dagtilbuddets Mission vision og pædagogisk arbejdsgrundlag.

Se hele Svendborg Kommunes børne- og ungepolitik:

<https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/boerne- og ungepolitik - faelles afsaet - faelles fremtid endelig.pdf>

Se Vores Mission, Vision og pædagogiske arbejdsgrundlag i kommunale og selvejende dagtilbud.

Heri er der uddrag fra publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold (Børne- og undervisningsministeriet 2018) om dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber:

https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/vision_mission og faelles paedagogisk grundlag - okt 2020.pdf

Nedenstående uddrag er taget fra børne- og ungepolitikken og Mission, vision og pædagogisk arbejdsgrundlag og skrevet ind i dette afsnit.

Dannelse og børneperspektiv: *Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.*

Det viser vi ved at møde børn respektfuldt, lyttende og inddragende i hverdagen på en anerkendende og omsorgsfuld måde. Vi har en tro på at alle børn gør det, så godt de kan. Børnene møder voksne der er nysgerrige og tager sig tid til at lytte og hjælpe.

Leg: *Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen i dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, sprog, sociale kompetencer og selvværd.*

Legen styrker vi ved at skabe gode læringsmiljøer og struktur for legen, hvor barnet har mulighed for fordybelse og kreativitet i legen. De gode legemiljøer i dagtilbuddet er tydelige og fleksible. Vi møder børnene i øjenhøjde og positionerer os ved at være foran, ved siden af, eller bagved i legen med særligt fokus på balancen mellem børne- og vokseninitieret leg. Vi er aktiv deltagende i at skabe alsidige legemuligheder for børnene, som er med til at fremme barnets fantasi, kreativitet, virkelyst og nysgerrighed.

Læring: *Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at bliver udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.*

Børnene møder voksne der skaber pædagogiske læringsmiljøer som er inspirerende og hvor der er deltagelsesmuligheder for alle børn uanset udviklingsniveau. Vi møder børnene i øjenhøjde, er foran, ved siden af og bagved. Vi har positive forventninger til børnene og understøtter deres tro på egne evner. Det gør vi ved at skabe den tryghed og give den tid barnet har behov for i de pædagogiske læringsmiljøer, så de har mod til at udfordre sig selv og turde træde ind i nye øvebaner.

Børnefællesskaber: *Det er de pædagogiske medarbejdere og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.*

Vi fremmer og skaber balance i børnefællesskabet ved at understøtte børnene i deres relationer til hinanden. Dette ved at støtte børnene i troen, evnen og oplevelsen af at være en del af et mindre og større fællesskab. Ved at sætte ord på følelser, hensigter og oplevelser i relationer børnene i mellem. Vi skaber og deltager aktivt i leg og aktiviteter, der styrker barnets evne til at indgå i samspil med hinanden.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver

børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen:

I vuggestuegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- Tilknytning børn og voksne imellem, samt børn og børn imellem, da vi ved, at det er i de tætte relationer, barnet udvikler sig. Vi ved, at tryghed er en forudsætning for trivsel og udvikling. Derfor prioriterer vi tilknytningsarbejdet højt ved modtagelse af nye børn og i hele vores tilgang til barnet. Det betyder blandt andet, at vi har øje for at understøtte barnet med ord, kropssprog og mimik, når barnet bevæger sig væk fra den voksne for at udforske omverdenen. På den måde hjælpes barnet til en erfaring af, at det er trygt og udviklende at gå på opdagelse. Det indebærer også, at vi er barnets trygge havn, hvor det kan finde ro og lade nervesystemet op ved at sidde på skød, når barnet har behov for det eller ved at finde trøst og stabilitet i den voksnes rolige stemme og åndedrag.
- Forudsigelighed så der er en ramme om dagen og børnene ved, hvad der skal ske. Når barnet er tryk gennem en forudsigelig ramme og den tætte relation, kan det bevæge sig ud i verden og udforske denne. Det betyder at der er faste rutiner, som barnet genkender og kan bruge som en markør for, hvad der forventes af barnet. Det kan for eksempel være at madpakker deles ud på samme måde hver dag. Eller at der synges den samme sang til samling hver dag i en længere periode. Det er også at de voksne er anerkendende og varme i deres måde at møde barnet på i alle situationer. Børnene kan regne med en afstemt tilgang fra de voksne omsorgspersoner, hvor barnets initiativer ses og mødes.
- Bevægelse - vores vision er at give børnene mulighed for en barndom i bevægelse, hvor bevægelse har flere betydninger. Bevægelse er det at mærke og udtrykke følelsesmæssig bevægelse. Vi spejler barnets følelser, så de gøres kendte for barnet. Bevægelse er et udtryk for barnets udvikling. Vi har øje for og understøtter alle børns tegn på udvikling, fx når vi begejstres med barnet over at det nu selv mestrer noget nyt. Bevægelse er også at i vuggestuen kan barnet udfolde sig fysisk. Der er plads til at krybe, kravle, gå og løbe. Børn lærer gennem kroppen.
- Kommunikation da vuggestuebarnet er afhængig af at blive set, hørt og forstået og gennem spejling selv udvikle evnen til at kommunikere fra nonverbalt til verbalt. Vi sætter ord på for barnet. Vi leger med sprog, læser bøger, rimer, synger, bruger tegn. Gennem hele dagen

skabes små læringsfællesskaber, hvor der er ro til sproglig opmærksomhed. Det er ved måltiderne, hvor vi fx sidder i mindre grupper, så pædagogen kan være i dialog med en mindre gruppe børn og skabe dialog børnene imellem. Vi opfanger selv barnets mindste udtryk og responderer på disse, så alle børn oplever at kunne påvirke sin verden.

Ovenstående punkter tænkes ind i såvel planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, ble-skift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse. I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er alsidige og mangfoldige og målrettet det enkelt barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger for i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hvert enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Børnehaven:

I børnehavegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- Du og jeg sammen om noget. Det er, når barnet er sammen med en eller flere andre om et fælles tredje, at fordybelse kan ske og læring finde sted. Det er både i barn-barn fællesskaber og i voksen-børn fællesskaber. Vi inviterer til at børnene tager initiativ og har indflydelse på leg og aktivitet.
- Forudsigelighed og spontanitet, så der er en ramme om dagen, som barnet kan finde trykthed i, men samtidig plads til det, der opstår, når børn og voksne er sammen og spontane idéer får liv. Vi er inspirerede af Nest – fællesskabende pædagogik, hvor vi benytter visuelle støttesystemer af forskellig art til at vise, hvad børnene kan forvente og hvad der forventes af dem. Det kan fx være billeder på spisepladser, dagstavle, tydelige legezoner.
- Bevægelse - vores vision er at give børnene mulighed for en barndom i bevægelse, hvor bevægelse har flere betydninger. Bevægelse er det at mærke og udtrykke følelsesmæssig bevægelse. Vi spejler barnets følelser, så de gøres kendte for barnet. Bevægelse er et udtryk for barnets udvikling. Vi har øje for og understøtter alle børns tegn på udvikling, fx når vi begejstres med barnet over at det nu selv mestrer noget nyt. Bevægelse er også at barnet kan udfolde sig fysisk. Der er plads til at gå og løbe, danse og springe, liste og hvile. Børn lærer gennem kroppen.
- Kommunikation, da børnehalebarnet fortsat er i gang med at forstå og blive forstået gennem nonverbal og verbal kommunikation. Gennem sproget udtrykker barnet sin mening og kan derved præge leg og aktiviteter. Vi arbejder i nogle børnehuse med Sprogklar og med Dialogisk læsning og i alle huse læses bøger, leges med rim og remser, synges, vrøvles, samtales.

Ovenstående punkter tænkes ind i en vekselvirkning mellem planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, bleskift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse.

I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er alsidige og mangfoldige og målrettet det enkelte barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hvert enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I den nye børne- og ungepolitik fra Svendborg Kommune er der en forventning til samarbejdet med forældrene der lyder således:

Værdierne afspejler sig også i mødet med forældrene og med familierne i sin helhed. På samme måde håber vi på, at forældrene, og det øvrige netværk omkring børn og unge, vil tage værdierne til sig i mødet med både egne og andres børn.

Vores udgangspunkt er, at forældre har ansvaret for deres egne børn samtidig med, at vi møder dem med positive forventninger om, at de også tager medansvar for de fællesskaber, som børn og unge er en del af. Vi anerkender til fulde forældrene og det nære netværk som de primære omsorgspersoner i børn og unges liv. Derfor inddrager vi dem i de beslutninger om børn og unge, hvor dagtilbud, skoler og Svendborg Kommune spiller en rolle.

De fire værdier i Svendborg Kommunes børne- og ungepolitik er:

- Anerkendelse

- Indflydelse
- Positive forventninger
- Nysgerrighed.

Vesterlundens forældrebestyrelse har gennem årene arbejdet dels med principper for overgange i børns liv og dels med princip for samarbejde med forældre om børns læring:

Forældrebestyrelsen opfordrer til, at forældre og personale løbende deler viden og erfaringer om barnets trivsel, udvikling og læring – og har et fælles ansvar i forhold til at invitere hinanden til at inspirere og samarbejde på forskellige måder.

Forældrebestyrelsen ønsker at bakke op om, at alle føler sig velkomne og som en del af fællesskabet. Vi ved, at det har betydning, hvordan vi forældre taler og handler, og vi har et stort ansvar i, at den gode kommunikation starter ved os.

Vi opfordrer derfor til, at alle forældre er opmærksomme på at invitere børn og voksne ind i fællesskabet. Dette kan f.eks. gøres ved at:

- Forældre byder nye forældre og børn velkomne ved at hilse på og præsenterer sig.
- Altid tale pænt om andre børn og forældre, og forsøge at nuancere/forstå andre og tale med barnet hjemme om dette.
- Forældre støtter op om, at børnene leger bredt og med mange forskellige, f.eks. ved at invitere forskellige børn med hjem på legeaftaler.
- Forældre viser en naturlig interesse for børnenes legerelationer og venner. Det har betydning, at vi ved, hvem børnene leger med og at vi kan børn og forældres navne.
- Forældre kan deltage i fælles arrangementer, og følge med i informationer og billeder via AULA. Der er nyhedsbreve omkring årets gang og særlige tematiserede aktiviteter.

Den daglige kontakt har en stor værdi i hverdagen, hvor personalet møder forældrene som en ressource, og opbygger en tillidsfuld relation. I den daglige kontakt er der små hverdagsfortællinger, og der gives vejledning i alt fra madpakkeindhold til grænsesætning.

Opstår der tvivl, eller er der brug for afklaring af behov og forventninger, planlægges en struktureret vækstsamtale, som beskrevet nedenfor.

Der er også mulighed for indflydelse og inddragelse via forældrebestyrelsesarbejdet, hvor forældre har direkte adgang til politikker, principper og værdier i institutionen.

Vuggestuen:

Der er stor opmærksomhed på overgangen mellem vuggestue og børnehave. Nogle gange vil der være overlevering mellem personalet i børnehuset. Andre gange vil forældre blive inviteret til at deltage i overleveringsmødet.

Børnehaven:

For de børn, der er i FOKUS, er der flere forældresamtaler. (Se afsnit vedr. Børn i udsatte positioner).

Overgange:

Der skal foregå overlevering mellem vuggestue og børnehave senest 1 måned før barnet fylder 3 år. Dette overleveringsmøde kan forældrene også deltage i.

Der skal foregå overlevering mellem børnehave og skole for børn i FOKUS eller udsat position senest 1 måned før start i forårs-SFO.

For at sikre kvalitative samtaler, tager vi udgangspunkt i Vækstmodellen.

En dagsorden på mødet med forældrene kan se således ud:

- Hvordan tænker I det går, hvad går godt?
- Beskriv barnets generelle trivsel.
- Hvad er barnet god til? Hvor er barnet udfordret?
- I dialogen afsøges muligheder for handling. Der kan inddrages eksterne samarbejdspartnere til den videre proces.
- Indgå aftaler for indsats og handling.
- Evaluer samtalen med forældrene, det bedste ved samtalen.

I Vesterlunden arbejdes der ud fra et perspektiv der handler om forældrenes ressourcer og kompetencer. Personalet møder forældrene med nysgerrighed igennem en åben, gensidig og anerkendende dialog, for at sikre tryghed og tillid i relationen til forældrene.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistri-
vsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige
indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvik-
ling.
- Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med.
- Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre
konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.
- Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børne-
gruppe.
- Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige
læringsmiljøer.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i
børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk
læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og sko-
len arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til
skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Børnehaven:

Strukturen for Vesterlundens ældste børn ser forskelligt ud. I nogle huse er der mange kommende
forårsSFO børn og derfor kan man være sammen på en stue, andre huse har en anden struktur.

Her vil der bruges dage, hvor børnene mødes på tværs af stuerne.

Som område inspirerer vi hinanden til hvordan vi kan udvikle og forny vores måder at arbejde med
kommende forårsSFO børn på.

Den 1. april, sender vi en gruppe børn i forårsSFO. Vi begynder derefter at have fokus på gruppen af kommende forårsSFO børn. For at styrke overgangen fra børnehaven til forårsSFO begynder vi at skabe nye læringsfælles-skaber for vores kommende forårsSFO børn.

Med udgangspunkt i at børn udvikler sig i forskelligt og har brug for differencerede læringsmiljøer planlægger vi dage for kommende forårsSFO børn hvor vi tilgodeser udvikling og behov.

Vi har fokus på leg. Legen betyder rigtig meget i børnenes udvikling. De lader sig inspirere, lærer at forhandle, at sige pyt og mærke fællesskabet og glæden ved at være sammen med sine kammerater. Legen er med til at skabe sunde fællesskaber.

Børnene har glæde af at være sammen med jævnaldrende, men også med yngre børn, hvor de som de ældste kan vise vej og udvikle mestring. Har vi børn, som har brug for særlige strukturer, hvor de er i mindre grupper, justerer vi og lader nogle børn få ekstra tid med yngre børn. Vi ser at børn vokser af at kunne mestre. Ved at kunne mestre giver det mod og nysgerrighed til at prøve nyt.

Vi styrker børnene i deres nysgerrighed – vi præsenterer dem for nye lege, og vi øger børnenes lyst til at prøve nyt, når vi leger med ord, bogstaver og præsenterer børnene for kreative udtryksformer og temaer.

Vi har fokus på det sproglige, vi øver børnene i at kunne fortælle, lytte og kunne begå sig med de andre børn sprogligt i legen.

Vi styrker børnene i at kunne udtrykke og udsætte egne behov. Når vi f.eks. holder samling, øger vi børnenes opmærksomhed på hinanden. Vi har mulighed for at læse bøger, vi synger og øver os i at kunne modtage kollektive beskeder. I f.eks. samlinger, overgange, lege og aktiviteter har vi en øget opmærksomhed på hvordan vi styrke børnenes kommunikative strategier. Hvordan løser de små opgaver med hinanden? Og vi støtter dem sprogligt, hvis der f.eks. skal løses uenigheder og forhandlinger.

Vi har en opmærksomhed på at lave aktiviteter og læringsmiljøer, hvor vi øver børnene i at mestre deres impulser. I turtagning, rollelege, spil og regellege øver de og vi hjælper dem på vej.

Vi har sammen med forældrene fokus på at støtte det enkelte barn, så barnet på bedste måde kan bevæge sig fra børnehaven til forårsSFO. Sammen har vi fokus på hvordan vi støtter barnet i at kunne mestre flere ting. Fokus på selvhjulpenhed er vigtig, og små justeringer som at kunne bære sin egen madpakke og hjælpe sin sidekammerat øger selvværd og selvtillid.

Når vi sender personale med i forårsSFO, bliver vi som personale mere klar og nysgerrige på hvad vi kan justere og have fokus på. Hvordan styrker vi vores børn i at øve legen med forskellige børn og hjælper dem på vej i det som kan være svært. Og vi øver selvstændighed og kommunikation. Vi har mulighed for at mødes på tværs af børnehuse. Det giver børnene mulighed for at kunne møde nye kommende kammerater.

Afslutningen på børnenes børnehaveliv er vigtig. Vi tilrettelægger og planlægger en særlig afsked for børnene og deres forældre. Børnene får et særligt diplom/bevis på at de har været en del af vores børnehave og er klar til nye venner og nye udfordringer. Den særlige dag kan også være en dag hvor børnene har øvet en sang, cirkus eller lign som der optrædes med.

Eksempler på, hvad gruppen har lavet af aktiviteter:

- I dag er vi på værkstedet – vi har taget vores kasse med store træbogstaver med. Nogle børn kender bogstaverne, vi hjælper hinanden med at finde de bogstaver der er i børnenes navne. Børnene maler deres eget forbogstav
- Vi eksperimenterer med farver og materialer. - Vi giver børnene mulighed for at vise og fortælle hvad de er optaget af og vi kan sammen planlægge nogle spændende forløbe, hvor det er børnene som viser vejen.
- De kommende forårsSFO børn er meget optaget af vilde dyr - Vi laver et tema omkring vilde dyr – vi skal sammen finde alle de vilde dyr. Vi eksperimenterer med materialer så vi selv kan fremstille vilde dyr. Vi øver os i fordybelsen og vedholdenhed.
- Vi tilrettelægger temaer, hvor børnene er med til at inspirerer og fortælle hvad de syntes er spændende.
- Vi har sørøvertema, hvor vi laver hele vores legeplads om til sørøverskibe. Vi bruger vores kreativitet og laver skattekister. Legen er som udgangspunkt det vigtigste og børnene slutter temaet af skattejagt og besøg ved åen, hvor der findes guld.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Vesterlunden arbejder vi med inddragelsen af lokalmiljøet på mange forskellige måder og det kan være forskelligt fra børnehus til børnehus. Fælles for alle børnehuse i Vesterlunden er, at vi ligger i skønne naturomgivelser, hvor vi har både skoven, stranden og havet tæt på. Nærmiljøet ses som en naturlig og vigtig udvidelse af vores pædagogiske læringsmiljøer, som vi gør brug af i planlægningen af ture, aktiviteter og spontane tiltag.

Eksempler på udvidelse af læringsmiljøet med besøg i lokalsamfundet;

- Det lokale bibliotek på flere forskellige måder. Nogle børnehuse har børnebibliotek i børnehuset. Andre låner bøger hjem til børnehuset. Vi bruger også deres kulturtilbud i form af teater, højtlesning og musik.
- Lokale museer som f.eks. Naturama.
- Genbrugsstationen samt vand og affaldsstationen.
- Det lokale idrætscenter, hvor vi springer i skumgrave, klatre på klatrevægge og bliver motorisk udfordret.
- Svømmehallen.
- Vi besøger naturdestinationer og inddrager både skov og strand i vores hverdag.
- Til jul laver vi aftaler med den lokale kirke om krybbespil og gudstjeneste.
- Vi er en del af projekt SVEND, hvor musikskolen besøger vores børnehuse og bringer musikken i spil.
- Vi har mulighed for at lave aftaler med UCL, hvor de studerende kommer ud og laver aktiviteter med grupper af børn.
- Vi har samarbejde med den lokale FGU-skole, hvor enten vi eller de kommer på besøg og laver aktiviteter.

Oplevelser og erfaringer i lokalsamfundet er med til at danne barnet og deres aktive deltagelse bidrager til en dybere læring, der forankres i dem. Det giver dem nogle værdifulde erfaringer i forhold til natur, idræt, kunst og kultur som de ellers ikke ville have fået hjemme i børnehuse. De får udvidet deres horisont og det skaber gode minder, at tale om både hjemme i hjemmene, men også sammen i børnehuset.

Fortællinger om steder, fortællinger om andre og fortællinger om os selv bringes sammen og er medskabere af en fælles kultur. Børnene er medskabere af fortællingerne og danner erfaringer med nye steder. Det skaber sammenhæng i oplevelser og i en fælles kultur.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Vesterlunden er vi optaget af at inddrage børnenes perspektiver og oplevelser af deres hverdagsliv i børnehuse. Dette ift. at forstå og kvalificere de fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljøer, som vi stiller til rådighed inde som ude. Det betyder, at børnene er med til at vurdere læringsmiljøet, hvor vi ex. spørger dem, hvad og hvor de kan lide at lege, og hvad de kunne ønske sig, el. de kan tage billeder af deres gode legemiljøer inde og ude.

Læringsmiljøer er dynamiske, idet læringsmiljøerne organiseres og tilpasses med basis i det enkelte barns/børnegruppens behov og oplevelser.

Det prioriteres at have mange forskelligartede lege- og læringsmiljøer, så børnene har alsidige og mangfoldige muligheder for at realisere deres individuelle interesser og deres individuelle læringspotentialer i fællesskab med andre.

I de fysiske læringsmiljøer i børnehøjde inde som ude tilstræbes der:

- At indretning og udsmykning signalerer rummets særlige funktion, så anvendelsesmuligheder bliver tydelige for barnet.
- At indretning inviterer til leg, literacy med at læse og skrive aktiviteter, science og eksperimenter, male- og tegneaktiviteter, motorisk og kropslig udfoldelse.
- At indretning inviterer til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, så barnet får mulighed for både stille og vilde lege.
- At indretning inviterer til ro og afgrænsning, og gangzoner indtænkes, så barnet får mulighed for ro til fordybelse i legens indhold og i det sociale samvær omkring legen.
- At indretningen inviterer til selvhjulpethed, så barnet får mulighed for øvebane heri.
- At der er tilgængelige materialer, så barnet inspireres og selv kan gå i gang med aktiviteter og leg.
- At der er systematik og orden, så læringsmiljøer er overskuelige.

Ift. indeklimaet tilstræbes der:

- At der er et passende støjniveau, herunder bevidsthed om, hvad der er "legelarm" og støj, så støjniveau sker i et lege tilpasset aktiviteten og hensyntagen til det omgivende børnemiljø.
- At der er højt hygiejneniveau bl.a. med hyppige håndvask, så smitte mindskes.
- At der er gode lysforhold bl.a. lysindfald i alle rum, justering af lys ift. stemning, aktivitet m.m.
- At lugtscener mindskes via udluftning.

I det psykiske læringsmiljø i børnehøjde tilstræbes der:

- At Svendborg kommunes fælles børnesyn - anerkendelse, -indflydelse, -positive forventninger og nysgerrighed afspejles i omgangstonen og samværsformer i alle børnehusene. Dette kommer bl.a. til udtryk i måden vi taler til og med hinanden, i måden vi er sammen på og tager hensyn til hinanden og i måden vi løser konflikter.
- At varme og empatiske relationer afspejler sig i samspillet børn og voksne imellem, hvilket bl.a. kan komme til udtryk i en afleveringsstunder, hvor barnet er ked af det. Her anerkender den voksne barnets savn med beroligende stemme, trøst og sætter ord på evt. savn og afsked til forældrene.
- At sunde, stærke og venskabelige relationer ses børnene imellem, hvilke bl.a. kan komme til udtryk ved "du og jeg, sammen om noget", hvor barnet er og leger sammen med en eller flere om et fælles tredje.

I det æstetiske læringsmiljø i børnehøjde tilstræbes der:

- At indretning er inspirerende, sanselig og udfordrende.
- At indretning inviterer til og giver gode muligheder for samvær, leg og mangfoldige former for skabende virksomhed.
- At indretning er med dæmpede farvevalg på vægge og gulv, så de mange synsstimuli dæmpes.
- At børnenes kreationer værdsættes og der kæres om ophæng heraf.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder.

Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

Fælles I Nordenvinden:

Vi har i Nordenvinden en grundlæggende anerkendende tilgang, hvor barnets perspektiv respekteres, og hvor alle børn har ret til at føle sig set og hørt. Den vigtigste start på dagen for os er, når vi hilser godmorgen og ser det enkelte barn. Vores børn skal mærke følelsen af at være en del af fællesskabet og at deres del i det er noget helt specielt. Hvis et barn kommer efter ferie, fridag eller sygdom italesætter vi, at de har været væk og at vi er glade for de er her igen. Vi glæder os over, når et barn kommer ind ad døren, også søskende til de børn der går i institutionen.

Vi følger barnets spor i hverdagen. Vi tager udgangspunkt i dette for at kunne skabe et fælles tredje i vores dagligdag. Vi ønsker, at børn hos os mærker, at vi vil dem og har en tiltro til at de kan lykkes. Vi understøtter i læringsmiljøerne ved at skifte mellem at være foran, bagved og ved siden af barnet for at skabe den passende støtte og udvikling. Vi laver mindre grupper og forskellige læringsmiljøer med udgangspunkt i de udviklingsmuligheder, vi ser hos de enkelte børn og laver gruppesammensætninger, der tager højde for dette. Vi spejler børnenes følelser og rummer frustration, glæde, usikkerhed osv.

En vigtig del af vores børns dannelse og selvbestemmelse er ved vores måltider. Vi giver børnene lov til at spise det som de har fået med hjemmefra. Det er her hvor børnene selv kan bestemme

lidt. Vi guider og hjælper, men hvis figenstangen ligger først og barnet ønsker den inden brød er det helt ok.

Vuggestue

Så vigtigt det er at få sagt godmorgen, lige så vigtigt er det, at vi får sagt farvel og tak for i dag, og der bliver givet en god overlevering på, hvordan barnets dag har været. Vi møder vores børn anerkendende og ser barnets behov og forskellige udviklingstrin. Alle børn er forskellige og en af vores fineste opgaver er at se, høre, forstå og anerkende det enkelte barn. Derved bliver barnet hjulpet i dets personlige udvikling.

Eksempel: Et barn på 2.5 år kan være dygtig til at tage sin flyverdragt på. Et andet barn på samme alder, kan have svært ved selv at tage sin flyverdragt på. Her er udviklingstrinnet forskelligt og vi går ind og guider og støtter det barn, der har behov for det.

Et andet barn kan have brug for guidning i det sociale samspil og et tredje barn kan have brug noget helt tredje.

Vi inddeler vores børn i små grupper. Her har vi fokus på udviklingstrin, børnenes interesser og behov. Her understøtter vi også børnenes venskaber.

Vi støtter barnet i at kunne begå sig i nye arenaer. Vi er f.eks. med i overgangen fra vuggestue til børnehave, hvor vi besøger børnehaven en gang om ugen i den sidste tid op til børnehavestart. Dette er medvirkende til at barnet føler sig mere og mere tryk i en ny og større arena.

Børnehave

Den vigtigste start på dagen for os er når vi hilser god morgen og ser enkelte barn. Det samme er gældende når de skal hjem - vi siger tak for i dag. Vi arbejder i små grupper, det giver en tæt relation imellem børnene og det pædagogiske personale. Det giver vores børn en tryghed og forudsigelighed, at de ved hvem de skal være sammen med.

I vores små grupper prioriterer vi fordybelse, ro og nysgerrighed. Når vi deler vores børn i grupper, tager vi hensyn til alder, relationer og udviklingstrin. Hver gruppe tager udgangspunkt i børnenes udviklingstrin og interesser, nogle børn kan være optaget eller have brug for samme aktivitet flere dage. Vi har en genkendelig struktur i hverdagen, som er med til at give vores børn tryghed i dagens overgange.

Vi bruger vores samlinger til at give vores børn et overblik over dagen, samhørigheden i at have noget fælles og det vigtigste er, at alle børn øver sig når de f.eks. skal sige godmorgen.

I børnehaven øver man sig. Det kan være svært at sige godmorgen, dele madpakker pakker. Vi støtter børnene i, at det er ok at øve sig.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Fælles i Nordenvinden:

I Nordenvinden er vi et hus med fællesskabet for øje. Alle børn skaber værdi i vores fællesskab. Hos os er dørene åbne. Vi mødes store som små på kryds og tværs af børnehave- og vuggestuelevelvet. Vi skaber læringsmiljøer, hvor vi varierer fællesskabets størrelse og danner grupper på tværs af alder.

Vi ser børnenes forskelligheder som muligheder for at kunne gå på opdagelse i hinandens oplevelsesverdener. Med mentalisering som værktøj understøtter vi børnenes muligheder for at kunne forstå hinanden, og i dette samspil understøtte udvikling af empati. Vi hjælper børnene og hinanden med at sætte ord på intentioner. I Nordenvinden tror vi på, at vi alle bedst kan lykkes, når vi hjælper hinanden på vej.

Vuggestue

Vi hjælper vores børn ind i fællesskaber. Det gør vi ved at støtte dem i at få øje på hinanden. Vi er foran, bagved og ved siden af vores børn i denne proces og i selve legen. Vi danner rammerne for forskellige lege og vi er med til at udvikle legene i samspil med børnene. Vi er tæt på børnene og støtter dem i at lære de sociale spilleregler at kende.

Vi giver plads til børnenes forskelligheder, børnene deltager på de præmisser de kan. Vi leger regellege, parallel-leg og rollelege.

I dukkekrogen kan vi være mange, der laver mad og vi må alle få lov at smage "pizza", den dejlige "frugt" og "den varme kaffe". Vi støtter og guider vores børn i at kunne dele.

Vi italesætter, hvis to børn sidder ved siden af hinanden i sandkassen og putter sand op i en spand. "Årh I to sidder lige sammen og graver og laver sandkager."

Vi nyder at være sammen om et fælles tredje og mærker børnenes glæde, når vi er sammen om noget. Det kan f.eks. være vores ture ud af huset, morgensamlinger eller fredagsblæs.

Børnehave

I børnehaven er vi to stuer. Vi prioriterer både det store fællesskab og samtidig vægter vi små nære grupper højt. Vi deler børnene op i små grupper med udgangspunkt i alder, relationer og forskelligheder. Vi har dynamiske grupper – ser vi nye relationer opstå, bytter vi rundt i grupperne.

I vores små grupper styrker vi fællesskabet og det sociale samspil. Vi leger rollelege, er kreative og fordyber os i spil og andre aktiviteter. De voksne støtter og guider børnene, så alle kan indgå i fællesskaberne. Vi hjælper børnene med at få øje på hinanden. De store børn hjælper de små og vi får øje på hinanden, så det store fællesskab bliver styrket.

Vi holder samling hver dag, hvor vi indgår i et fællesskab – vi ser hinanden, vi lytter til hinanden og lærer om vores forskelligheder. Vi øver turtagning og skaber nogle fælles oplevelser i form af sang og små lege, der tager udgangspunkt i den oplevelsesverden vi har sammen.

Vi øver i aldersopdelte grupper samt på tværs af alder. Vi indretter vores omsorgsmiljøer efter det, som børnene kalder på og hvor vi kan se, det giver god fordybelse og fællesskab i leg.

Vores rum er fleksible rum alt efter hvad børnene kalder på. Vil vi lege med puder i fællesrummet, gynge eller skal fællesrummet bruges til en stor togbane.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale.

Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Fælles I Nordenvinden:

I Nordenvinden er vi sproglige rollemodeller, der sætter ord på vores hverdag. "Nu vasker vi hænder" "Du løber", "Vi spiser", "Jeg trøster dig", "I hjælper hinanden". Vi er opmærksomme på, hvordan vi som pædagoger er med til sprogligt at skabe den hverdag, vi er sammen om. Måltider og samlinger bruger vi aktivt som led i at understøtte og udvikle de sproglige færdigheder. Vi sætter ord på vores verden, og vi lytter til hinanden.

Vi skaber mulighed for, at børnene kan spejle sig i hinanden og i os og for at have en fælles sproglig forståelse. Vi møder nysgerrigt vores børn i dagligdagen og guider dem ind i de sproglige fællesskaber der er. Ydermere er vi bevidste om, at kommunikation mellem børn samt børn og voksne sker verbalt som nonverbalt. Vi bruger aktivt vores kroppe som led i kommunikationen og er opmærksomme på den nonverbale kommunikation børnene har til os og hinanden. Vi understøtter den nonverbale kommunikation og guider de andre børn i at forstå os, og hinandens signaler og intentioner.

Vi ved, at et samarbejde med forældrene er befordrende for barnets sproglige og kommunikative udvikling. Vi opfordrer til dialoger og læsning, vi lægger billeder på Aula, som kan skabe grundlag for en dialog i hjemmet omkring barnets dagligdag.

Vi er opmærksomme på at få lavet en tidlig sproglig indsats. Vi bruger sprogtests, hvis vi finder det nødvendigt. Vi udarbejder læringsmiljøer, som tilgodeser børnenes forskellige forudsætninger for deres sprogtilegnelse.

De børn som kan have brug for særlig sproglig støtte, laver vi små sproggrupper for, hvor vi er særligt opmærksomme på, igennem spil, leg og fortællinger at have sproget i fokus.

Ved vores fælles fredagssamling bruger vi det musiske element, hvor vi i fællesskab synger.

Vi har et børnebibliotek, hvor børn med deres forældre kan låne bøger med hjem. Vi har fået skabt et lille læsemiljø, hvor vi sammen med børnene kan have nærvær omkring en bog.

Vuggestue

Igennem hele dagen sætter vi ord på, hvad vi gør. Igennem de daglige rutiner, lege, aktiviteter og læringsmiljøer øves sprog/kommunikation.

Når vores børn skal sove, vælger de selv en sangpose. Barnet og den voksne har en lille hyggelig stund, hvor de synger en sang. Der er små figurer eller genstande med i posen, så børnene får konkrete.

Når børnene skal i garderoben, sætter de voksne ord på tøj og kropsdele. Vi har billeder af børnene på deres garderober. Børnene bliver nysgerrige på, hvem det er og vi kan sammen øve navnene. Ved frokost læser vi historier eller synger sange. Under måltidet taler vi om, hvad vi har lavet om formiddagen.

Vi bruger "stop"-tegnet, så de børn, der ikke har et sprog endnu, kan få sagt fra. Vi øver samtidig at respektere andres grænser. Når der bliver sagt stop, skal man stoppe

Børnehave

Vi holder samling hver morgen, hvor vi har fokus på sang, sanglege, sprogaktiviteter og turtagning. Vi har øje for fællesskabet og at vi alle skal øve os i at lytte og se hinanden. Børnene øver sig i at kunne sige noget i en større gruppe. Vi øver formidlingen af noget som børnene har oplevet, f.eks. efter en weekend, eller ferie, fortæller børnene, hvad de har oplevet. Vi lytter og både børn og voksne spørger ind, eller det starter en ny samtale om noget en anden har oplevet.

I vores faste grupper har vi fokus på sproglig guidning i overgange, aktiviteter og leg. Ved måltiderne, i garderoben eller i sandkassen, stiller vi spørgsmål, der opfordrer til dialog eller deltager i børnenes snakke. Vi støtter vores børn i at fortælle og kommunikere med deres kammerater og forældre om oplevelser. Vi stiller undrende og åbne spørgsmål, når vores børn spørger om noget eller vi som personale ønsker en dialog.

Vi bruger visuel understøttelse til hverdagens rutiner, dette er med til at skabe forudsigelighed, fælles sprog for det vi laver sammen.

På legepladsen har vi eksempelvis billeder af vores stuer, den visuelle guidning hjælper vores børn ind i garderoben på en stille og rolig måde.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Fælles i Nordenvinden:

I Nordenvinden tror vi på, at børn lærer og udvikler sig gennem kroppen. Vi skaber forskellige læringsmiljøer, der udforsker kroppen og sanserne på en legende måde. Vi øver forskellige niveauer i arousal – det gør vi f.eks. ved at lege stopdans og bjørnen sover.

I Nordenvinden er der plads til kroppen både inde og ude. Det kan for nogle børn være skønt på med en tur på en "voksenstol" igennem vores fællesrum. Er der rum og plads er dette noget som gør det muligt. Børnene må gerne løbe og hoppe sig vej igennem vores stuer, vi justerer og hjælper hvis det ikke er muligt.

Vuggestue

Vores legeplads og stue er indrettet, så det inviterer børnene til bevægelse. Vores børn oplever verden igennem den kropslige udfoldelse, så vi støtter dem i at kunne bruge, udfordre og eksperimentere og mærke deres krop. F.eks. når vi laver motorikbaner og gynger. Vi er aktivt deltagende pædagoger, der gerne tager en tur på rutsjebanen eller løber med børnene op og ned ad bakken. Vi støtter de stille børn i at forsøge sig på gyngen eller hoppe i puderne.

Vi gør det, når vi øver selvhjulpenhed i garderoben. Dette gøres på en legende måde f.eks. ved, at vi ser efter fødderne i flyverdragterne og kalder på de små fusser. De mindste børn øver sig i at tage huer af om vinteren og strømper af om sommeren. Vi leger med vand både inde og ude, afhængig af årstiden. Vi sanser med vores bare fødder i græsset, fliserne og om vores vand i det skønne fodbad er koldt eller varmt.

Vi støtter børnene i at blive modige og til at turde røre og sanse det våde sand, dyrene i græsset eller kartoffelmelet med frugtfarve.

Vi synger sanglege, hvor der er fokus på det kropslige, danser til musik og vi slapper af til rolig musik. Det gør vi hver dag til vores morgensamling og til pædagogiske rytmik forløb.

Børnehave

Vores legeplads tilbyder udfordring/udvikling og brugen af mange sanser – vi har vores rutsjebane, gynger, bakken, skoven, hvor vi kan klatre i træer. Vores børn får gennem læringsmiljøerne mulighed for at blive nysgerrige samt at udvikle deres kropslige kompetencer og erkendelser både alene samt i fællesskab. Vi er som voksne foran, bagved og ved siden af, så vi kan støtte vores børn i at blive nysgerrige.

Vi har sanglege, hvor vi bruger kroppen, vi efterligner hinandens bevægelser. Vi mærker pulsen stige og falde igen.

Vi holder siesta, hvor vi efter frokost får lov at hvile os. Børnene mærker deres krop i afslappet tilstand.

Vi har øje for det enkelte barns behov. Måske er det rigtig svært at ligge ned, så sidder vi i stedet op og læser i en bog imens musikken spiller. Men vi har alle fokus på at siesta er en stille stund, hvor vi kan bearbejde noget af dagens indtryk. Vi bliver bevidste om åndedræt og hvordan vores krop kan bruges på forskellige måder. Vi øver børnene i selvhjulpenhed – at kunne tage tøj af og på og på at kunne mestre små ting. Et barn der selv kan tage saksen på hylden, giver barnet en god erfaring af at "jeg kan selv."

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder.

Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Fælles i Nordenvinden:

I Nordenvinden bruger vi uderummet som en ressource og vi ser vores uderum som et læringsmiljø. Uderummet er et læringsmiljø med højt til loftet, hvor vi går på opdagelse i vores lille skov, går i det høje græs eller går på insektjagt.

Vi elsker forskelligt slags vejr og vi går ud både i solskin, regn, sne og blæst. Vi bruger vejret som en aktiv del til få skabt en sammenhæng mellem naturfænomener.

Vi øver os på som voksne at være inspirerende voksne som leger med vores børn. En god leg som "alle mine kyllinger", en god fodboldkamp eller kører med bussen giver et fællesskab og en anden måde som voksne at bidrage ind i udelivet.

Vores legeplads er et voksende spisekammer, vores børn må smage og spise æbler, ribs, moreller, valnødder mm. Vi hjælper børnene med at finde ud af om et grønt ribs er modent eller skal have mere sol. Til efteråret samler vi æbler og valnødder. Og vi deler og smager sammen. Nogle frugter bruger vi også i sandkager og i leg.

Vi har vores ladcykler som giver mulighed for at komme længere væk på tur. Vi oplever naturen på en anden måde. Kører til forskellige destinationer som giver andre naturmæssige oplevelser.

For børn som kan syntes at legepladsen er stor og overskuelig, støtter vi og hjælper på vej. Vi tager f.eks. tegning, duplo og dukker med ud og leger med det på legepladsen. Vi skaber flere læringsmiljøer udenfor og derved laver små afgrænset miljøer.

Vuggestue

Vi har læringsmiljøer både inde og ude, som understøtter læring omkring natur, udeliv og science. Vi lægger ting og små dyr i poser med vand. Vi fryser det og børnene skal igennem den kolde is for at finde frem til dyret. Børnene mærker forskellige konsistens på kartoffelmel, maling og modelervoks.

Vi etablerer læringsmiljøer, der understøtter børnenes naturlige nysgerrigheder indenfor natur og aktiviteter i naturen. Vi bruger vores skov gennem hele året, vi bliver sammen opmærksomme på årstidernes foranderlighed. Vi holder øje med vores frugttræer og følger processen fra blomst til frugt og til frugten bliver modnet.

Vi er gode til at være udenfor og bruge sanserne i forskellige læringsmiljøer/aktiviteter. Vi ser muligheder i vejret. – når det regner sanser vi vandet, vi kan hoppe i vandpytter og sandet er tungt. Vi lader vores børn sanse gennem bare tæer – det våde græs, de varme fliser eller sand imellem tæerne. Vi har vores små træstammer som kan rulles rundt. Vi går på opdagelse i de levende dyr og kryb, som gemmer sig

Børnehave

På børnehavens legeplads har vi et stykke natur, vi lader gro vildt. Her er der bakket og lavet en bane ud af naturens materialer. Derudover er her træstammer, og vi går sammen på opdagelse i det høje græs og vender træstammerne for at se, hvad de gemmer på af spændende dyr.

I dagligdagen snakker vi meget om vejret og vejrfænomener, hvorfor det regner, hvorfor det tordner og hvorfor vi skal have solcreme på, når solen skinner. Når vi om sommeren leger med vand, finder vi ting der kan synke og ting der kan flyde.

Den matematiske nysgerrighed er en integreret del af vores hverdag. Børnene er meget optaget af at tælle, så vi tæller dagligt hvor mange børn vi er, hvor mange vi mangler. Når vi er på tur, tæller vi tit, hvor mange lastbiler eller busser, vi møder.

Vi gør brug af timere i hverdagen, dette både for at støtte op om forudsigelighed for børnene, men også for at skabe visuel støtte af hvad tid er.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5-års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

Fælles i Nordenvinden:

Vores kultur i Nordenvinden er, at alle er lige meget værd. Både store og små. Nordenvinden er og skal være et rart sted at komme. Vi indretter vores institution efter vores børnegrupper og vores intention er at få skabt de bedste børnemiljøer til vores børn. Vi har fokus på de små fællesskaber og det helt store fællesskab, når vi mødes til fredagsblæs.

Vi har fokus på forskellige højtider og traditioner. Vi bruger naturen som redskab til udsmykning. F.eks. stentrolde, male på pinde, sten og blade.

Vi har traditioner som at fejre børnenes fødselsdage, vi har skt. hans, julearrangementer med Lucia, vi har sommerfester og arbejdsdage som bidrager til fællesskabet for børn og forældre.

Vi bruger Musik til SVEND som inspirationskilde til vores samlinger og rytmik forløb. Vi tager gerne en tur i teateret, når muligheden byder sig.

Vi har et husråd, der er gode til at arrangere og fastholde traditioner og kultur for børnene og forældrene.

Vi vil gerne have, at Nordenvinden er et rart sted at være, så vi øver god omgangstone iblandt os alle. Børnene ser glade voksne, som kan grine sammen og vi giver børnene andre muligheder, når de siger grimme ting til hinanden.

Vuggestue

Vi skaber forskellige læringsmiljøer med fokus på fællesskabet. Både små fællesskaber i vores pædagogiske aktiviteter og vores spisegrupper, og i det store vuggestuefællesskab til samlinger eller på legepladsen.

Vi arbejder med højtider, og har stort fokus på vores hverdagskultur – vi ser hinanden, hvordan spiser vi sammen, hvordan er vi overfor hinanden. Vi synger, danser og hører musik. Vi synger en sang før og efter vi spiser.

Vi har fokus på at bruge vores nærmiljø, vi tager på ture til biblioteket, rideskolen, skoven og i teateret. Vi har en mangfoldig børne/forældregruppe, det giver en forståelse af, at vi er forskellige. Når børnene har fødselsdag fejre vi dem med sang og flag. Til højtider bruger vi sang og det kreative element til at synliggøre, at vi har jul, påske osv.

Børnehave

Vores mangfoldighed er en styrke i vores relation til hinanden. Vi laver børnefællesskaber, som understøtter nye relationer og nye erfaringer med forskellige normer og værdier. Vi har en mangfoldig børnegruppe, og selvom vi kommer fra forskellige verdensdele, skaber vi traditioner omkring højtider og bruger tid på at lære børnene om de traditioner, der er omkring jul, påske, Skt. Hans osv. Vi er nysgerrige på, hvordan børnenes oplever højtiderne derhjemme. Vi bruger forældrene til at skabe viden og vise interesse for hinandens kulturer og traditioner.

Vi har forskellige temaer, hvor børnene bliver præsenteret for forskellige kreative processer – børnene er på opdagelse i at eksperimentere i farver, materialer og lign. Vi støtter børnene i at deltage i processen og anerkender børnenes egne fortolkninger af egne mesterværker.

Det er betydningsfuldt for børnene at mærke deres succes ved det, som de enten laver eller udfører. Vi har en samværskultur, hvor børnene bliver opmærksomme på dannelse og demokrati, vi skal være gode ved hinanden og det skal være rart at komme i børnehaven. Vi øver os i at handle, særligt i legen, så alles perspektiver kommer i spil og vi kan tage højde for de forskellige ønsker børnene hver især har.

Evalueringsskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringsskultur, som er relevant for praksis. Evalueringsspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringssredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Vi evaluerer igennem vores KIDS tilsyn, Fokus og vores egne evalueringssredskaber som smtte.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

I Svendborg Kommune benytter dagtilbuddene en evalueringsskabelon, som rummer de lovmæssige forpligtelser til den evaluering, der skal foretages mindst hvert andet år. Evalueringen offentliggøres sammen med den pædagogiske læreplan på dagtilbuddenes hjemmeside.